

**ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА НАУЧНО ЖУРИ
ПРОФ. Д.ИК.Н ЖЕЛЮ ВЛАДИМИРОВ
СУ „СВ. К. ОХРИДСКИ“- СТОПАНСКИ Ф-Т**

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Николина Р. Попова – Димитрова

член на жури в конкурс за заемане на академичната длъжност “професор”
по професионално направление 3.8 “ Икономика (Икономика и управление по отрасли -
туризъм)”, обявен от СУ „Св. К. Охридски“- Стопански факултет, ДВ. бр. 58 от 26.07.

2016 г. и уеб-страницата на СУ „Св. К. Охридски“, с кандидат

доц. д.ик.н. Соня Милева -Божанова

Настоящото становище е изготвено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ). Тя е съставена от **три части** и заключение, включващи изисквания към кандидата и към неговата учебна и научно-изследователска дейност.

Изисквания към кандидата

(чл. 29 (1), (2) ЗРАСРБ и чл. 60 (1) ППЗРАСРБ)

Кандидатът в конкурса е роден на 22.05.1975 година в гр. София. През 1998 г. завършва висшето си образование в Университета за национално и световно стопанство (УНСС), където придобива ОКС „бакалавър“ по „Международен туризъм“ и „Бизнес реклама“, а през 1999 г. получава ОКС „магистър“ по „Международен туризъм“ През 2003 г. придобива ОНС „доктор“ в УНСС по научната специалност 05.02.26. Маркетинг (Конкуренция в международния туризъм). От началото на 2004 г. доц. д.ик.н. Соня Милева – Божанова работи последователно като асистент, ст. асистент., гл. асистент и доцент в Стопански факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. През 2008 г. се хабилитира за доцент по научната специалност 05.02.18 „Икономика и управление по отрасли (Туризъм)“, а през 2016 г. ѝ е присъдена научната степен „доктор на икономическите

науки“ по професионално направление 3.8 Икономика (Икономика и управление по отрасли – Туризм).

Доц. д.ик.н. Соя Милева – Божанова участва в редица **специализирани комисии, експертни съвети и работни групи** по процедури по акредитация на НАОА, външен експерт към НАПОО, комисия на Еразъм в Стопански факултет, председател на комисията по атестиране в Стопански факултет на СУ; секторен консултативен съвет (СКС) по туризъм към Българска стопанска камара; междуведомствения съвет за кадрите в туризма към Министерството на туризма; работната група за маркетинг и реклама към Националния съвет по туризъм и др.

Кандидатът извършва значителна по обем административна и обществена дейност в областта на обучението по туризъм, както и в сфери, свързани с развитието на туризма в България.

Изисквания към учебната дейност

(чл. 29 (4) и чл. 29 “б”(2), т.2 от ЗРАСРБ и чл. 61 (2), т. 1 от ППЗРАСРБ)

Според справката за учебната заетост на кандидата (Таблица 1), представена в Автобиографията му, е видно, че през изминалите пет учебни години тя значително надхвърля норматива на СУ „Св. Кл. Охридски“ от 270 ч. годишна заетост.

Табл. 1 Учебна годишна заетост 2011-2016 г.

	Аудиторна заетост (ч.)	В т.ч. учебна заетост (ч.)
2011/2012	1229.6	603
2012/2013	1276.8	783
2013/2014	1303.2	653
2014/2015	1040.8	660
2015/2016	928.8	552
Средна натовареност за периода 2011-2016 г.	1155.84	650.2

Доц. д.ик.н. Соня Милева-Божанова води **лекции** по 6 учебните дисциплините в ОКС „магистър“, специалност “Икономика и управление в туризма” в Стопански факултет на СУ „Св. К. ОХридски“, по 1 учебна дисциплина на студенти в ОКС „бакалавър“, специалност „Туризъм“ в Геолого-географски факултет на СУ, както и по 2

дисциплини по „Културен туризъм“ пред студенти в ОКС „магистър“ към Исторически факултет на СУ и по „Мениджмънт и социализация на културното наследство“ към Философски факултет на СУ.

Забележителна е лекционната дейност на кандидата за „професор“ в чужди университети. В периода 2009-2016 г., в рамките на програма „Еразъм“ за **преподавателска мобилност**, доц. д.ик.н. Соня Милева -Божанова е била гост-лектор в Savonia University of Applied Science, Финландия (2009-2011 г.), Greenwich University, Великобритания (2012-2014 г.), Escola Superior de Hotelaria e Turismo do Estoril (ESHTE), Португалия (2015-2016 г.).

Според представената справка доц. д.ик.н. Соня Милева-Божанова участва активно в ръководството на дипломанти - общо 53, успешно защитили дипломни работи в различни магистърски програми, в т.ч. 49 в Стопански факултет и други 4 във Философски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

За периода 2008-2016 г. доц. д.ик.н. Соня Милева-Божанова е научен ръководител на седем докторанта, шест от които успешно придобили ОНС „доктор“. По настоящем ръководи един чуждестранен докторант по програма „Базилеус“.

Изисквания към научно-изследователската дейност

(чл. 29 (1), т.3, т.4, чл. 29 «б» (2), т. 2 от ЗРАСРБ и чл 60 (1) т.3 и т.4; чл. 61 (2) т.2 от ППЗРАСРБ

За участие в конкурса кандидатът за «професор» е представил 46 публикации с общ обем 1310 страници, разпределени по вид и обем в Таблица 2.

Таблица 2. Вид и обем на публикациите след придобиване на ОНС „доктор“, научната степен „доктор на науките“ и първа хабилитация.

Вид на публикацията	Общо	Само ст.	В съавт.	На бълг. Ез.	Чужд език	Бр. стр.	Номерация в списъка с публикации
Монографии	7	1	6	6	1	553	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Студии	4	4	-	4	-	288	8, 9, 10, 11
Статии	13	11	2	2	11	150	12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24

Доклади	19	12	7	13	6	192	25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43
Учебници	3	-	3	3	-	127	44, 45, 46
Общо	46	28	18	28	18	1310	

Представените по конкурса **публикации** очертават изследователския профил на доц. д.ик.н. Соня Милева-Божанова, обхващащ широк набор от аспекти, свързани с развитието а туризма, които могат да бъдат групирани, с известна условност, в следните основни направления:

1. Туристическа политика и планиране на туризма (№№ 4, 5, 44, 45);
2. Международен туризъм - тенденции (№№ 1,7, 8,11);
3. Национален туристически маркетинг (№№ 6, 9, 10, 15, 24, 26, 27, 32, 35);
4. Проблеми на обучението по туризъм (№№ 13, 16, 21, 22, 25);
5. Конкуентоспособност на туристическите фирми (№ 11, 28, 30);
6. Иновации в туризма (№№ 42, 23, 45, 21, 43).

Посочените направления съответстват на интердисциплинарния характер на туризма, респективно на изследователската тематика на продукцията на кандидата за „професор“.

Приносите в представената Справка за приносния характер на трудовете са недостатъчно систематизирани, представени са твърде описателно и на места примесени с характерните за аналитичния етап на всяко изследване констатации, които нямат приносен характер. Независимо от посочения пропуск приемаме наличие на съществени приноси, както следва:

1. **Теоретични приноси** – разработен потребителски профил на туристите, - участници

в културния туризъм; разкрити основни взаимосвързаности и взаимозависимости на водещите мега тенденции в туризма на различни пространствени равнища; нова

фактология, свързана с дейността на различни подсектори в туризма - в резултат на приложение на емпиричен подход, обогатяваща теорията на туризма.

2. **Методически** –методика за определяне ефективността на националната туристическа реклама в туризма, аргументирани и апробирани количествени и качествени показатели за оценка на въздействието на рекламата върху основни емитивни пазари за България;

3. **Практическа приложимост** - разработен модел – алгоритъм, вкл. критерии и индикатори,. за оценка на ефективността на участието на българските туристически фирми (туроператори и туристически агенции) на туристически борси и изложения; разработен детайлен профил на заетите в сферата на туризма в България; разкрити ключови потребности за нови компетенции в туризма, в съответствие с изискванията на пазара на труда.

Представената по конкурса **продукция** съдържа следните **сравнителни предимства**:

- 1) Изследване на ключови въпроси, свързани с основни аспекти на туризма – политика, ефективност на националния маркетинг, конкурентоспособност на туристическите предприятия и пр.;
- 2) Използване на широк арсенал от съвременни методи, комбинирани в методически рамки в съответствие с характера на изследваните явления и процеси, свързани с туризма;
- 3) Прилагане на емпиричен подход с генериране на значителен обем първична фактология, обогатяваща познанието за туризма в България.

Приносите са лично дело на кандидата за «професор». Библиографският апарат е ползван коректно. Не са констатирани недопустими взаимствания от други автори.

Цитирания

Според справка на НАЦИД в базата данни на WEB OF SCIENCE, SCOPUS и други бази данни, са установени 35 броя цитирания за периода 2008 – 2016 г. От всички

цитиранията 34 са от български автори. Те свидетелстват за стойността на научната продукция на доц. д.ик.н. Соня Милева-Божанова, представена в конкурса за „професор“.

Заключение

От направената проверка по представените материали за конкурса **нарушения в процедурата не са констатирани**. Спазени са изискванията на чл. 29 (1), 29 “б” (2) т. 1 и т. 2 от ЗРАСРБ и чл. 60 (1), чл. 61 (1) и (2), т.1 и т. 2 от ППЗРАСРБ.

Въз основа на запознаването с документите по конкурса за „професор“ и оценката на представените публикации могат да бъдат направени следните изводи за кандидата:

1. В конкурса той е **единствен кандидат**;
2. Придобил е образователната и научна степен **“доктор”**;
3. Заема академичната длъжност **“доцент.”** в СУ „Св. К. Охридски“, обявил конкурса;
4. Осигурена му е необходимата **аудиторна и извън аудиторна заетост**;
5. Чете пълни **лекционни** курсове по учебни дисциплини в ОКС “бакалавър” и в ОКС “магистър” ;
6. Има публикувани **учебници** по преподаваните от него основни дисциплини;
7. Ръководи **дипломанти** от ОКС “магистър”;
8. Ръководил е 6 успешно защитили „докторанти“;
9. **Представена и приета за становище** е достатъчна по обем, несвързана с докторската теза и първата хабилитацията, научна продукция,;
10. Има публикации в **чужбина**;
11. Документирани са 35 цитирания на кандидата;
12. В своята съвкупност представените за рецензиране публикации от кандидата съдържат **научно-приложни приноси**, с които се доразвива научното знание в областта на обявения конкурс.

Считаме, че по критериите и показателите за учебната и научно-изследователска дейност доц. д.ик.н. Соня Милева-Божанова отговаря на **изискванията** на чл.29 и чл. 29 “б” от ЗРАСРБ и чл. 60 и чл. 61 от ППЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност ППЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност **“професор”** по професионално направление 3.8 “ Икономика (Икономика и управление по отрасли - туризъм)”

София,
14.11.2016 г.

Изготвил становището:
/ проф. д-р Николина Попова/